

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

33. An circumstantia Apostasiae sit in confessione aperienda, vel sufficiat dicere in haeresim lapsus sum? Et an Apostasia differat specie ab haeresi? vel an Apostata debeat explicare ad quam sectam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Sup. hoc in Ref. praterita. §. vlt. & supra in Ref. 27. §. 1. & superius in tr. §. lege doctri- nam §. penult. & vlt. Ref. 53. & in som. §. 11. 8. ex Ref. 11. §. Non assen- tior.

Suprà in Ref. 18. Quæ hic est etiam su- præ Ref. 19. & in aliis positi- tis in anno. §. 2. & cum eodem Reginaldo hic citato.

autem in casu nostro; nam talis vnam blasphemiam profert tantum, licet sapius in Deum, vnicò tamen actu, eodem tempore. Et ita docet Zanardus in *director. conscient. part. 2. precept. 1. c. 10.*

2. Vnde olim cum multis aliis Theologis excusauit quemdam piscatorem à reiteratione Confessionum, qui sapius conuitia horrenda, non tamen specie diuersa in Deum, si pisces non numeret, actu proferebat.

3. Adde, quòd probabiliter etiam dici potest contra Zanardum, & Sanctarellum *tractat. de blasphemia c. 4. dub. 2. num. 5.* in confessione non esse exprimentanda, quæ verba contumeliosa fuerint in Deum, vel Sanctos prolata; nam omnes contumeliæ sunt eiusdem speciei, vt *suprà* probatum est, docet Reginaldus *tom. 2. lib. 2. c. 5. n. 102.* & alij, & omnes conveniunt in ratione formali, quæ est intentio auferendi alteri honorem: ergo, &c.

RESOL. XXXI.

An quis teneatur confiteri circumstantiam, seu diuersitatem blasphemiarum?

Et an blasphemia in Deum, & Sanctos non differant specie?

Et an, si tales blasphemia procedant ex odio Dei formali, vel contineant heresim, teneatur penitens explicare in confessione qualitatem blasphemia? Ex p. 1. tr. 7. Ref. 50.

Sup. contento in hac Ref. in seq. Ref.

§. 1. Affirmatiuè respondet Filiucius *tom. 2. tr. 2. §. c. 1. n. 26.* qui citat Suarez. Idem etiam docet Turrianus *in 2. 2. disp. 58. dub. 3.* Reginaldus *tom. 2. lib. 1. c. 1. n. 201.* Sanctarellus *tract. de heresi. c. 4. dub. 1. n. 4.* Sancius *disp. 6. q. 6.* Layman *in Theolog. mor. lib. 4. tract. 10. c. 6. n. 11.* Ledelina *in sum. tom. 2. tract. 1. c. 9. conclus. 5.* Lopez *in instruct. p. 1. cap. 28. 2. Bañez in 2. 2. q. 13. art. 10.* Aragonius *ibidem*, & alij.

Sup. hoc in Ref. seq.

2. Sed ego contrariam sententiam sustinendam esse iudico, quia blasphemia in Deum, & in Sanctos, non differunt specie, vt docet Lazarius *tract. de blasphem. q. 3. n. 51.* Caietanus *in sum. ver. blasphemia. Valentia tom. 3. disp. 1. q. 13. punct. 1.* Azorius *tom. 1. lib. 9. c. 28. q. 10.* & alij; ergo non sunt necessariò in confessione aperiendæ, nisi tales blasphemia procederent ex odio Dei formali, vel continerent heresim: seculus autem his duobus casibus, in nullo alio tenetur penitens explicare qualitatem blasphemia. Et ita in terminis docet Gyptius *tract. de cas. reser. c. 9. n. 37.* Homobonus *de cas. reser. p. 2. c. 1. fol. mihi 236.* & Caietanus *in 2. 2. q. 13. art. 1. in fine.*

Super hoc ex doctrina eiusdem Ref.

3. Vnde apparet, me olim probabiliter respondisse, contra Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 2. c. 32. num. 39.* & Aragonium *in 2. 2. q. 13. art. 1.* quemdam Clericum potuisse reticere in Confessione, an eius blasphemia fuerint contra Beatam Virginem, an contra alios Sanctos.

RESOL. XXXII.

An omnes blasphemia sint eiusdem speciei?

Et an, si blasphemia sint hereticales, vel imprecatorie cum odio Dei habeant grauitatem exponendam in confessione? Ex part. 5. tractat. 13. & Misc. 1. Ref. 21.

Sup. omni contento in hac Ref. in praterita. §. per tota.

§. 1. Negatiuam sententiam docet nouissimè Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. disputat. 91. sect. 12. §. 54.* quia blasphemia est peccatum propter contumeliam in Deum; sed contumeliæ differunt specie: ergo & voluntas de illis. Minor probatur, quia

mala quæ possumus Deo blasphemè adscribere, sunt diuersa specie. Vt enim apud omnes diuersa iniuria est aliquem appellare latronem, ac appellare incestuosum, & sodomiticum, & ebriolum; ita apud Deum, quia ea omnia mala, vt inter homines sunt contumeliæ distinctæ, propter diuersam peccatorum turpitudinem, sic & cum coniciuntur in Deum. Vnde deducit Hurtadus in confessione explanandas esse hereticales blasphemias præ imprecatoriis; non solum ob oppositionem cum fidei confessione, sed quod intra blasphemia limites est diuersum conuicium, assertio rei turpis, ac imprecatio; & inter hereticales exponendæ sunt species contumeliarum, quæ iactæ sunt in Deum, & inter imprecatorias, quæ grauiora mala significant; item & quæ sunt in Deum simul, & Sanctos, quia habent duas malitias specie distinctas irreligionis, & irreuerentiæ in Sanctos, quia violatur Religio, & Dulia, & inter Sanctos exponenda est circumstantia in Virginem Matrem Dei, quia est contra Hyperduliam, quia hæc virtus aut specie differt à Dulia, aut habet grauitatem exponendam in confessione. Ita Hurtadus, probabiliter quidem,

2. Sed contra sententiam non minus probabilem esse puto, nisi blasphemia sit hereticalis, vel imprecatoria cum odio Dei. Vide Faustum de Sacram. penit. lib. 4. q. 137. Cælestinum in *Comp. Theol. mor. tract. 1. c. 9. diff. 4.* Leonem & Corret. *Consej. tom. 1. recol. 1. n. 7.* Duallium *in 2. 2. D. Th. tract. de fide q. 9. art. 2. in fine*, & recognosce omnino me ipsam *in 1. part. tract. 7. resol. 50.*

RESOL. XXXIII.

An circumstantia Apostasia sit in confessione aperienda, vel sufficiat dicere in heresim lapsus sum?

Et an Apostasia differat specie ab heresi, vel an Apostasia debeat explicare ad quam scitã transierit? Ex part. 1. tr. 7. Ref. 54.

§. 1. Esse hanc circumstantiam in confessione aperiendam, putat Ledelina *in sum. tom. 2. tract. 1. cap. 7. conclus. 3.* Aragon. *in 2. 2. q. 11. artic. 1. dub. 1. concl. 1.* Valentia *tom. 3. disp. 1. q. 11. punct. 1. diff. 1. & q. 10. punct. 3. ver. His ita.* Suarez de fide, *disp. 16. sect. 5. in fine*, cum aliis. Imò Sanch. *in sum. lib. 2. c. 7. n. 17.* docet, apostatam debere explicare, ad quam scitã transierit. Probatur hæc opinio: vel, quia apostasia differt specie ab heresi, vt tenet Suar. *loco cit.* Lorca *in 2. 2. q. 12. art. 1. disp. 50. n. 3.* Turrectemata *in sum. lib. 4. p. 2. c. 13.* Simanchas de cathol. *in ff. tit. 7. n. 5.* Cans de locis *Theol. 1. 2. c. 9.* vel quia circumstantia multum aggrauans: ergo, &c.

2. Sed ego puto, apostasiam non differre specie ab heresi, vt docet Bañez *in 2. 2. quest. 12. art. 1.* Valentia *tom. 3. disp. 1. q. 11. punct. 1. & q. 12. punct. 1.* Azorius *tom. 1. lib. 8. cap. 21. q. 3.* Caietanus *in 2. 2. q. 10. art. 1. & quest. 11. art. 1.* Castus de iust. *her. penit. lib. 1. c. 7.* Pegna *in director. p. 2. q. 49. comm. 74.* Sanchez *ubi supra, num. 16.* Zanardus *in direct. Theolog. Lorcam ubi supra, num. 1.* Zanardus *in direct. Theolog. p. 2. precept. 1. c. 8.* Ledelina *ubi supra*, idè asserto, circumstantiam apostasie, tanquam aggrauantem, non esse necessariò in confessione aperiendam. Quòd verò apostasia non differat specie ab heresi, probatur; quia apostasia est discessio à tota fide; heresis autem à parte fidei: at magis, vel minus recedere ab eo, quod semel susceptum est, non mutat speciem; ergo apostasia non differt specie ab heresi; & idè apostatis, & Hereticis eadem pœna imponitur: ergo, &c. Deinde, cum apostata sit, qui omninò fidem desertit, si non esset hereticus, sequeretur multiplicando heresim

De Circumstantiis aggrau. Ref. XXXIV. 365

hæresim non augeri, sed potius minui, & omnino deficere speciem hæresis: quod etiam à Philosophia naturali alienum videtur, nam multiplicando calorem, non deficit calor; & à Philosophia morali, nam multiplicando furta, non deficit furtum: idem dicendum est, circumstantiam apostasiæ non esse in confessione aperendam.

confessione teneantur explicare mala volita, v.g. si fuerint circa facultates, vel circa personam, vel circa honorem, &c? Ex part. 1. tr. 7. Ref. 30.

RESOL. XXXIV.

An qui peccatum hæresis, vel superstitionis commisit, teneatur explicare in confessione qualitatem superstitionis, vel hæresis? Ex part. 1. tr. 7. Ref. 46.

§. 1. **R**espondeo negatiuè, quidquid in contrarium aliqui asserant: & ita docet Reginaldus in *praxi*, tom. 1. lib. 6. c. 4. n. 2. 14. vbi ita ait: [Cum diuersitas specifica peccatorum fuerit tantum in genere naturæ; tunc, quia malitia moralis in illis est eiusdem speciei, nihil est opus diuersitatem declarare: vt, si, v.g. quis peccauerit in diuinando, vel prolabendo in hæresi, satis est, si dicat: Toties peccavi peccato diuinationis, neque necesse est addere, semel per pyromantiam, iterum per hydromantiam, ac demum per necromantiam. Item, Toties lapsus sum in hæresim, nec necesse est dicere, Semel lapsus sum in hæresim Lutheranam, iterum in Calvinianam, &c. quia in talibus non est diuersitas specifica moralis, sed tantum physica.] Ita ille. Et ante illum doctissimus Sotus in *4. sentent. dist. 18. q. 2. art. 4. concl. 6.* quidquid, vt diximus, in contrarium asserant aliqui, vt Sanchez in *summa*, tom. 1. lib. 2. c. 3. 1. num. 39. Valentia tom. 3. *disp. 1. q. 10. punct. 3.* & alij.

RESOL. XXXV.

An diuinationes differant specie, & sint in confessione aperienda?

Et an, si quis per expressum pactum cum Demone diuinaret, id esset exprimendum in confessione? Ex part. 1. tr. 7. Ref. 66.

§. 1. **R**espondeo negatiuè, vt alibi sæpius supra diximus: quia non sunt species omnino diuersæ in genere moris. Vnde non est necesse confiteri, an diuinatione fuerit in inspectionem auium, lineamentorum, &c.

2. Verum est, quod Syluius in *D. Thom. 2. 2. q. 95. art. 3.* putat, quod si per expressum pactum cum Demone quisquam diuinaret, id esset exprimendum in confessione: quia, licet eiusmodi diuinatione non differat specie à reliquis, habet tamen circumstantiam notabiliter aggrauantem: multò enim grauius est, Demones expressè invocare, quam aliqua facere, quibus signum sit, vt se Demones ingerant. Ita Syluius. Sed tu contrarium tene: quia circumstantiæ aggrauantes, vt dictum est, non sunt necessariò in confessione aperienda: ergo, &c. Et hæc dicta sufficiant circa præsentem Tractatum de circumstantiis aggrauantibus. Quæ quidem, vt dixi, non sunt necessariò in confessione aperienda, licet laudabiliter quis faceret, si illas aperiret, nam hoc conferret ad meritum, & ad emendationem propter verecundiam. Sed nolo imponere onus, vbi non adest.

RESOL. XXXVI.

An peccatum odij aduersus proximum non sit peccatum vnus speciei, sed plurimum, ita vt penitentes in Tom. 1.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet P. Suar. *tr. de char. disp. 6. sect. 2. n. 2. & 3.* & Syluius in *2. 2. q. 34. art. 6. queritur 2.* Et probatur, nam afficere proximum iniuria in vita, vel in fama, sunt peccata specie diuersa contra iustitiam, propter materiæ diuersitatem: ergo pari modo efficient diuersitatem in odio. Denique, quod ad mores spectat, (subiungit Suarez,) non dubito, quin talis diuersitas sit aperienda in confessione. Et sic, stante ista opinione, quando Penitens confitetur, se odisse fratrem, deberet Confessarius interrogare, quoniam genere odij: v.g. an malum volitum fuerit circa honorem; vel famam seu vitam, &c?

Sup. hoc sup. in fine §. Sed licet Ref. 18. & in §. not. seq.

2. Sed contraria opinio probabilis etiam mihi videtur, quam docet Bonac. in *tr. de leg. disp. 3. q. 4. punct. vlt. §. 1. n. 10.* & Ledelma in *sum. tom. 2. tr. 3. c. 6. concl. 8. fol. mibi 62.* vbi ait: *El aborrecimiento del proximo, siempre es peccado de vna misma especie, aunque el hombre desee varios, y diversos males al proximo, como son matarle, y quitarle la hacienda. Porque siempre dessea estos males de baxo de vna misma razon, que es el aborrecimiento del proximo.* Igitur, secundum hanc opinionem, sufficit, vt penitens dicat, se toties odisse proximum; & non opus est explicare, an illud odium versaretur circa famam, diuitias, & personam; quia non videtur eadem ratio odij, & aliorum peccatorum, quorum obiectum materiale explicandum est in confessione; nam odium in suo esse non solum specifico, verum etiam individuali, constituitur potius ex motiuo, quam ex obiecto materiali, cum idcirco velimus alicui graue malum, quia nobis displicet, &c. Ad argumentum Suarez respondetur, quod licet illa mala volita differant specie, tamen in nostro casu optantur sub vna, eademque ratione formali, quæ est odium proximi. Circa præsentem materiam vide Lorcam in *2. 2. q. 34. a. 3. n. 3.* Turr. in *2. 2. disp. 91. dub. 1. in fin.* & alios. Inuenies plura in *tertia huius Operis parte, tr. 4. de Sacr. * ref. 67.*

** Que hic est inf. Ref. 105. §. in Ref. 30.*

RESOL. XXXVII.

An iactantia de peccato mortali sit in confessione explicanda, species peccati, & circumstantia?

Et quid, si iactans complacet se de illo peccato? Et recitanter aduertitur, quod licet verba contumeliosa sint diuersæ speciei, eo quod per illa obijciantur proximi defectus speciei diuersæ, non tamen sunt peccata mortalia contumelia specie distincta. Ex part. 3. tr. 4. Ref. 160. aliàs 161.

§. 1. **P**ercussit quis, v.g. clericum, & de hoc postea iactatur; queritur an sit confitenda circumstantia Clericatus, vel si quis iactauit se de peccato cum coniugata, teneatur fateri circumstantiam coniugij, sed an sufficiat se accusare toties se iactasse de peccato mortali? Fatendum esse in tali casu speciem ac circumstantiam peccati tenet Sanchez in *summa*, tom. 1. lib. 1. c. 1. n. 13. vbi citat Lopez, & Rodriguez; sed isti loquuntur quando iactans complacet se de illo peccato, & tunc non est dubium esse fatendam speciem, & circumstantiam peccati.

Sup. hoc in duabus Ref. seq. & infra in Ref. 106. §. Nota vero, & seq.

2. Igitur magis probabiliter contra Sanchez puto cum Nauarro penes ipsum, in tali casu sufficere, si penitens se accuset de peccato iactantiæ in re mortaliter peccaminosa. Et ratio est, quia deformitas mortalis in hoc peccato iactantiæ, sumitur ex eo quod tanquam medium ad humanam gloriam comparan-